

Megrendelő:

Gyenesdiás Nagyközség Önkormányzata
8315 Gyenesdiás, Kossuth Lajos u. 97.

Gyenesdiás – Hősök parkja kritikus fáira vonatkozó teljeskörű vizsgálata és javaslattétele

EOV térkép azonosító:
Vizsgálat súlyponti
koordinátái (EOV):

42-434
515200 – 160300

Megbízott tervező:

ERDŐ - ÉRTŐ BT.

Képviselő

Erdő-Értő Bt.

cégjegyzékszám: 20-06-039797
székhely: 8314 Vonyarcvashegy, Radnóti Miklós u. 2,
levelezési cím: 8314 Vonyarcvashegy, Radnóti Miklós u. 2
adószám: 25012266-2-20

Cseke Bence András

okl. erdőmérnök (7/2002)
faipari mérnök (7/2002)
favizsgáló és faápoló szakmérnök (MATE-BUDC-13/S-8/2023)
agrárigazgatási erdészeti és erdei vadkár szakértő (PE/FE/623-3/2020)
jogosult erdészeti szakszemélyzet (4789)
NAK Szaktanácsadó (4383)
ZMMK azonosító: 20-00789
tel: 06-30/6268189

ERDŐ-ÉRTŐ BT.

ERDŐ - ÉRTŐ BT.
8314 Vonyarcvashegy
Radnóti Miklós u. 2.
10300002-13366766-00014908
Asz.: 25012266-2-20
SZIV 100880

CSEKE BENCE ANDRÁS
7/2002 okl. erdőmérnök
NFK 4789
NAK 4383
ZMMK 20-00789

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék.....	1
1. Előzmények.....	2
2. Jogszabályi, szakmai és szakirodalmi háttér	2
3. Alapszempontok és alapadatok.....	2
4. Módszer és vizsgálatok	3
5. A felvételezések eredménye	4
5.1. Kivágandó fák	4
5.2. Egyelésre javasolt fák	4
5.3. Koronakönnyítésre javasolt fák.....	4
5.4. Metszések	4
5.5. Fák értékelése és értéke	5
6. Javaslatok a fák további sorsára vonatkozóan.....	5
7. Összefoglalás.....	5
8. Szempontok a fák pótlására	5
8.1. Élettér a pótlandó fák számára	6
8.2. Növekedési sajátosságok.....	6
8.3. Műszaki sajátosságok.....	6
8.4. Javasolt alkalmazható fák	6
9. Tanúsítvány	7
10. Nyilatkozat a szerzői jogról	7
1.) Melléklet – Teljeskörű favizsgálat jegyzőkönyvei	8
2.) Melléklet – fényképek	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

1. Előzmények

Vállalkozásunkat előzetes telefonos tájékozódást követően kereste meg Gál Lajos polgármester a gyenesdiási strandokon lévő fák egészségi állapotának vizsgálatával, az ott lévő műszaki, ökológia és társadalmi környezet figyelembevételével, szűk keresztmetszeteivel.

Az előzetes bejárásán Samu Zoltán községgazdával voltam jelen.

A felvételezés 2025. február 20-án történt

2. Jogszabályi, szakmai és szakirodalmi háttér

A favizsgálatok rendjére nincs egységes jogszabályi rend, ugyanakkor a kivezetett 346/2008 (XII. 30.) kormányrendelet helyébe lépő 282/2024. (IX. 30.) kormányrendelet már nevesíti, hogy kik és milyen körülmények között, milyen végzettségekkel végezhetnek favizsgálatot, amely egyezik a kialakult gyakorlattal, mely szerint okl. erdőmérnöki vagy okl. kertészmérnöki diploma mellett meglévő favizsgáló és faápoló szakmérnöki végzettség nyújtja azt a többletismeretet, amihez a vonatkozó Magyar Favizsgálók Egyesülete által elkészített Favizsgálati Útmutató (2017) alapján egységes le lehet folytatni

A szakirodalmi háttér magját a Lukács Zoltán: Faápolás (Garden Kft, 2020, Budapest) című, a favizsgálókat és a kapcsolódó szakmai beavatkozásokat összefoglaló, esszenciális műve adja, az abban lévő kiterjedt szakirodalmi többlettel együtt.

3. Alapszempontok és alapadatok

A Megbízó részéről az az igény, hogyha a vizsgálat tárgyát képző fák épített környezetben lévő szerepük, kockázataik ugyanolyan súllyal kerüljenek felvételezésre, mint a jelenlegi ökológiai, egészségi helyzetük és ehhez kapcsolódóan a tényadatok alapján adjak egy rövid kockázateértékelést és javaslatot a további sorukra vonatkozóan.

A fa vizsgálata kapcsán a Megrendelő tájékoztatásra került, hogy alapvetően egy fa életciklusában és egészségi állapottól függően és az emberi beavatkozások

A Megbízó felé előzetesen tájékoztatás történt, hogy a fák esetében alapvetően az állapotuk és a beavatkozások vonatkozásában négy fő lehetőség van

- 1.) Helyreállítás és a fa egészsége teljesen rendeződik.
- 2.) Helyreállítás és a fa egészsége várhatóan rendeződik hosszú időre.
- 3.) Lehetőség szerinti beavatkozás és a fa elnyújtott, lassú leromlás (agónia) felé halad, ami akár évtizedekre még biztosítja a fa fennmaradását, annak tudtával, hogy esélytelen a teljeskörű rendeződés és egészségi helyreállítás.
- 4.) Meg kell állapítani a fa végső stádiumát és ki kell mondani, hogy az adott fa életveszélyes, kivágásra javasolt.

Előzetesen a fákkal kapcsolatban a 2.), 3.) és a 4.) pontban foglalt helyzettel állunk szemben.

Az egyes fák kapcsán felhívtam a figyelmet arra, hogy a javaslatom – melyet rövid kódokkal a fák tövénél is feltüntettem) — alapján lehet döntést hozni, illetve a jelen dokumentációs munka, záró, terepi átadásakor a felmerülő többletinformációk jegyzőkönyvezése révén válik teljes egészé a munka.

A helyszínnel kapcsolatosan rákérdeztem, hogy közeljövőben és távlatilag milyen településképi, üzemeltetési és építési beruházások állnak legalább stratégiai tervezés alatt, ugyanis ennek figyelembevétele nélkül nem lehet megalapozott döntést hozni, illetve egy 3.) stádiumú fát és annak felelőjét úgy tudjuk bevenni egy 4.) stádiumú helyzetbe, hogy azzal folyamatosan csak „problémafenntartó problémakezelés” zsákutcájába kerülünk, ami minden esetben kerülendő.

Ennek kapcsán tájékoztatást kaptam, hogy a strand dinamikusan, de nem lüktetve, folyamatosan fejlesztés alatt áll, illetve számos olyan erősen leromlott fa van, melynek viszont az esztétikai értéke nem nélkülözhető és lehetőleg csak életveszélyes helyzetben kerüljön kivágásra.

Mindezen alapinformációk, alaptények rögzítésével, de azoktól függetlenül kezdtem meg a fák felvételezését
A vizsgálat tárgya 12 db fa (1. sz. táblázat)

A szakvélemény írásos, felvételi és kiértékelés része, azok mellékleteivel együtt képez egységes anyagot, abból egyes részek kiragadása félrevezető és kockázatos!

4. Módszer és vizsgálatok

A vizsgálandó fák teljes körű, leíró felvételezéssel kerültek megvizsgálásra, értelemszerűen lombtalan állapotban.

A helyszínen tapasztaltak alapján 2024. novemberében megállapításra került, hogy műszeres vizsgálat a törzs keresztmetszetében nem szükséges, ugyanis egyértelműen láthatók a károsítások, kórokozók, károkozók a fákon, amelyek nem indokolnak további költségeket a tények megállapításához.

A felvételezéskor a Hol, Mi, Mekkora és a kapcsolódó részletes alapadatok rögzítését követően a fa részletes megvizsgálásra került a fahely; a gyökér és rendellenességei; törzs és rendellenességei; korona és rendellenességei; tapasztalható kór és kárképek, betegségek; a fa kora; a fa egészségi minősítése és dendrológiai értékének meghatározásával együtt.

A kiértékelések a komplex adatgyűjtésen és a környezettel való együttértékelésen alapulnak és ezen kiértékelések alapján lehet javaslatot tenni – ha lehetséges – a fa megőrzéséhez kapcsolódó, az állapotokhoz igazodó, a megőrzést elősegítő kertészeti munkákra, akárcsak a kivágására.

Nem történt vizsgálat

- talajradarral a fő gyökérágak kifutása és feltérképezése érdekében, mert azt a fedett talaj ellehetetleníti, ugyanakkor a gyökerek kiterjedtségét jól jellemzi a nyárfák által szanaszét repesztett aszfalt az iskolaudvaron.
- Roncsolásmentes akusztikus tomográffal (Fakopp 3D), mivel a fákön látható kórképi és kárképi jelek nem indokolják
- dinamikus gyökérvizsgálattal, mert ahhoz nem csak tartós, 24 órát meghaladó intenzív szél kell (pl. böjti szelek), de a 24 órás felügyelet is elengedhetetlen lenne, és a fentiek mellett már újabb információt nem szolgáltatna.

A felvételezés során összesen 35 fénykép készült. Azok nagy mérete miatt a mellékletbe csak kevés került beépítésre, az összes fénykép megnevezésekkel megküldésre kerül a Megrendelő számára mammutmailen.

5. A felvételezések eredménye

A fákat felvételezésük sorrendjében, rendre értékelem ki. Egyes kérdésekben azonos problémák állnak fenn, mindezek ellenére fánként kell a kiértékelést végrehajtani, nem lehet megelőzően tömbösíteni.

id	fafaj	Dátl	H	V	EOV_K	EOV_E	kivágásra javasolt (F)	egye- lés (E)	korona könnyítés (K)	met- szés (M)
		[cm]	[m]	[m3]	[m]	[m]				
1	KH	44	11	1,9	515213	160286			X	
2	JA	57	10	3,2	515206	160290	(X)	X	X	
3	JCS	19	4	0,4	515199	160295	X			
4	JA	49	11	2,4	515197	160299	(X)		X	
5	JA	47	10	2,2	515190	160299	X			
6	JA	56	11	3,1	515184	160297	(X)		X	X
7	KH	29	8	0,8	515187	160301			X	X
8	JA	29	9	0,8	515190	160302	X			
9	JA	27	7	0,7	515197	160302				X
10	KH	54	7	2,9	515211	160293			X	X

1. sz. táblázat: Az egyes fák és a végrehajtandó feladat.

5.1. Kivágandó fák

Az 1. sz. táblázat adatai alapján nyolc fát javaslok kivágásra, ebből egyet feltételesen.

A kivágási okok szerteágazóak, így röviden a sorszámukhoz kapcsolódóan felsorolom őket

- 2. sz. fa (feltételes): Törzsben végigfutó korhadás, leforduló ágcsonkok, vízzsák
- 3. sz. fa: Törzsben végigfutó korhadás, leforduló ágcsonkok, statikailag nem fenntartható
- 4. sz. fa (feltételes): Törzsben végigfutó korhadás, leforduló ágcsonkok, vízzsák
- 5. sz. fa: Törzsben végigfutó súlyos korhadás, végighasadt a fa, leforduló ágcsonkok, statikailag nem fenntartható
- 4. sz. fa (feltételes): Törzsben végigfutó korhadás, leforduló ágcsonkok, vízzsák
- 5. sz. fa (feltételes): üregesre korhad törzsi szakasz, a gyökfő is fellazult rostú, csúcsszáradás

5.2. Egyelésre javasolt fák

A 2-es sorszámú fa nyugati ágát érdemes levágni, a törzsön jelölve.

5.3. Koronakönnyítésre javasolt fák

Több fa esetében a koronában szakszerű munkával végre lehet hajtani az ún. koronakönnyítést.

Maga a művelet egyfelől ugyan fasebzés és fertőzési kapu, ugyanakkor jól és igényesen könnyített korona esetében a viharos szelek – amik itt a legnagyobb veszélyforrások – koronákra és fákra gyakorolt hatását lehet csökkenteni.

5.4. Metszések

A legtöbb fán alapfeladat. A korona formázása, az egymásba kuszálódott ágak „kifésülése”, a még megfékezhető fagyöngy fertőzés felszámolása, az évközbéli potyogások, hullások elkerülése mind a metszések feladata.

5.5. Fák értékelése és értéke

A fák értékelésénél elengedhetetlen azok „számosítása”. A feladatra a Magyar Faápolók Egyesülete által kialakított rendszert alkalmaztam.

Így minden egyes fa esetében látható, hogy mely szempontok szerint erős vagy gyenge, akár kritikus a fa. Ebből értelemszerűen fakad, hogy az adott fa kivágása indokolt-e, illetve a fenntartott fák esetében a rögzített állapotok alapján a későbbi alakulás (javulás, stagnálás, leromlás) és azok különbsége összevethető. Enélkül tudatos település fagazdálkodást nem lehet végrehajtani.

A fák dendrológiai értéke ma még nem általánosan ismert a fák tulajdonosai és kezelői között. Egyrészt rámutat arra, a fa több, mint egyszerű vagyontárgy. Ugyanakkor arra is rámutat, hogy a természetes előregedésből fakadó értékvesztés csak új fákkal és új élőhelyi elemekkel tartható szinten vagy növelhető. Az érték meghatározásánál egységesen egy legalább 10 cm körkerületű csemetét vettem figyelembe, aminek a szállítása is beleszámolásra került.

6. Javaslatok a fák további sorsára vonatkozóan

A feladatok végrehajtását sok esetben alighanem a saját dolgozói állomány is végre tudja hajtani, azonban a kivágások, egylések, koronakönnyítések feladatának átgondolása és megfelelő szakember odarendelése üzemeltetői feladat.

Amiben viszont Vállalkozásunk részt tud venni, az maga szakmai irányítás.

Ha a figyelmes szemlélő átnézi a korona alakulását láthatja, hogy számos esetben a korona alakítások nem kellő átgondolással és szakmaisággal kerültek végrehajtásra.

Ez fertőzési kapukat, torz koronaszerkezetet, a sudár kimentelését és statikai problémákat egyaránt magával hozott.

Ebből kifolyólag a kezelő Gyenesdiás Önkormányzatnak elengedhetetlenül szükséges, hogy a későbbi, jelentős koronaalakítások végrehajtásánál megfelelő felkészítettségű irányítót igénybe vegyen.

7. Összefoglalás

A Gyenesdiási Hősök parkjának 10 nagy méretű fája került felvételezésre az előzetes lejárás alapján.

A kivágandó fák a szakirodalmi szempontok figyelembevételével kerültek megállapításra és megjelölésre.

A többi, városerdészeti jelleget igénylő munka keretében végrehajtandó fafenntartási munkák szintén a szakirodalmi és a helyszínen tapasztaltak alapján kerültek meghatározásra.

Három fa kivágára, további három feltételesen kivágásra, a többi négy megtartása és megőrzési munkákra javasolt.

Értelemszerűen szubjektum alapján egészséges gondolkodású ember ilyen környezetben minden fát sajnál, ugyanakkor objektív okok alapján a döntéseket meg kell hozni. Ezen döntés megalapozását biztosítja a jelen szakrétői anyag.

8. Szempontok a fák pótlására

Az Önkormányzat részéről igény volt, hogy tegyek javaslatot a fák elhelyezésével és pótlásával kapcsolatban. Ezzel kapcsolatban jeleztem, hogy csak meggondolandó szempontokat adok, mert több, mint nem szerencsés más szakági tervezők szempontjait felelőtlenül és jogszabálytipró módon meghaladni.

A szempontok alapvetően három téma köré írhatók fel, így

— életér (talaj és koronaszintben)

- növekedési sajátosságok, karbantartás, esztétika
- műszaki korlátok.

Ezek alapján lehet tenni javaslatot az alkalmazható fák körére.

8.1. Élettér a pótlandó fák számára

Általánosan az élettér bőséges a park területén.

Mindösszesen egyetlen olyan kritikus kérdés van, ami ilyenkor nem szembetűnő, jelesül az, hogy a nyári, intenzív strandi időszakban a taposási kár óriási, ami a talaj felső szintjének tömörödéséhez vezet.

Ez azt jelenti, hogy csökken a levegőzése a talajnak és egyúttal a csapadékvíz felszívódása is hátráltatott.

Ennek kikerülése a strandon lehetetlen, viszont mérséklése lehetséges.

8.2. Növekedési sajátosságok

A fák növekedése eleinte lassú, később intenzívvé válik, aztán idővel gyengül. A fák helyes megválasztásánál akkor jár el helyesen a települési tervezők együttműködő csoportja, ha a strandon lévő pihenő emberek igényét (árnyék, kellemes gye) a strandfenntartási feladatokkal összhangba hozza.

8.3. Műszaki sajátosságok

Értelemszerűen nem szerencsés közvetlenül a földben lévő „élő” vezetékek, csatornák fölé telepíteni a pótlásra tervezett fákat, azonban nyilván ennek is megvannak a maga korlátai és lehetőségei.

A tudatos városerdészeti kezelés hatására viszont mind az árnyékolási funkciók, mind a statikai szempontok figyelembevételével az épített környezettől való megfelelő védőtávolságok magában hordozzák azt, hogy az egyes fák hosszú életet tölthetnek be, vagy eleve állandó csonkolásra lesznek ítélve.

8.4. Javasolt alkalmazható fák

A strandi fák kapcsán mindig kihívás az optimális fák meghatározása, mert egyszerre túl sok szempontnak kell megfelelni és számos szempontot ki kell zárjon.

Mindezek mellett a vörös tölgy (*Quercus rubra*), a kocsányos tölgy (*Quercus robur*) jó választás lehet, ha tudomásul vesszük a lassabb növekedését, ugyanakkor várható hosszú élettartamát.

A juharok, kőrisek érzékenyek, kerülendőek

A szpmprú fűz (*Salix babylonica*) hosszú távon alkalmas lehet a park hangulatáához

Ritkán kerül szem elé, de amennyiben kellően nedves a talajt tudunk biztosítani érdemes megfontolni a mezei szil (*Ulmus minor*) alkalmazását még akkor is, ha a szilfavész elviheti.

Hársak közül a kislevelű hárs (*Tilia cordata*) alkalmas lehet.

Fenyőket nem javaslok alapvetően, örökzöldek közül a keskeny, toronyszerű növekedéssel jellemezhető, az egyes emlékhelyek közé beültethető európai ciprus (*Cupressus sempervirens*) viszont alkalmazható, az egyéb örökzöldekre jellemző látványos pusztulás nem érinti.

Vonyarcvashegy, 2025. március 10.

Erdő-Értő Bt.
8314 Vonyarcvashegy,
Radnóti Miklós u. 2.

CSEKE BENCE ANDRÁS
7/2002 okl. erdőmérnök
NFK 4789
NAK 4383
ZMMK 20-00789

Cseke Bence András
okl. erdőmérnök
favizsgáló és faápoló szakmérnök

ERDŐ - ÉRTŐ BT.
8314 Vonyarcvashegy
Radnóti Miklós u. 2.
10300002-13366766-00014908
Asz.: 25012266-2-20
SZIV 100000

Cseke Bence András
okl. erdőmérnök
ZMMK: 20-00789

9. Tanúsítvány

Alulírott Cseke Bence András ezennel legjobb tudása és meggyőződése alapján az alábbiakat tanúsítja:

A ténybeli megállapítások, melyeket e szakvélemény tartalmaz, igazak és helytállóak.

A szakvéleményben foglalt elemzéseket, véleményalkotásokat és következtetéseket csak a szakvéleményben megfogalmazott előfeltételek határolják be, és azok a szakértő személyes, részrehajlástól mentes elemzése, véleménye és következtetése.

Nincsenek sem jelenlegi sem jövőbeni érdekeltségeim azon eszközökben, melyek a szakvélemény tárgyát képezik, nem vagyok részrehajló és nincsenek személyes érdekeim egyik fél irányában sem. Javadalmazásom nem függ semmilyen intézkedéstől vagy eseménytől, mely e szakvéleményben foglalt elemzések, vélemények, és következtetések megjelenítése vagy felhasználása eredményeként jöhet létre.

10. Nyilatkozat a szerzői jogról

Alulírott Cseke Bence András nyilatkozom, hogy jelen szakvélemény saját szellemi termékem. Annak felhasználására a Megrendelő jogosult, továbbközlése csak a személyes hozzájárulásommal lehetséges. Idézni, felhasználni csak és kizárólag pontos forrásmegjelöléssel lehetséges. A benne foglalt tartalom átfogalmazása tilos!

Minden szerzői jog fenntartva!

© Cseke Bence András

Vonyarcvashegy, 2025. március 10.

CSEKE BENCE ANDRÁS
7/2002 okl. erdőmérnök
NFK 4789
NAK 4383
ZMMK 20-00789
Cseke Bence András
okl. erdőmérnök
favizsgáló és faápoló szakmérnök

ERDŐ - ÉRTŐ BT.
8314 Vonyarcvashegy
Radnóti Miklós u. 2.
10300002-13366766-00014908
Asz.: 25012266-2-20
SZIV 100880

1.) Melléklet – Teljeskörű favizsgálat jegyzőkönyvei

(külön csatolva, 35 db jegyzőkönyv, jegyzőkönyvenként 4 oldal, jegyzőkönyvenkénti oldalszámozással)

2.) Melléklet – Fényképek

10 db fotó